

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/136/2016
Identifikačné číslo spisu: 1311211640
Dátum vydania rozhodnutia: 18.10.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1311211640.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu U. P., bývajúceho v V., zastúpeného JUDr. Vladimírom Štefekom, advokátom so sídlom v Bratislave, Škultétyho č. 1, proti žalovanému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom v Bratislave, Vázovova č. 7/A, IČO: 30853788, o porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a primerané zadost'učinenie s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 44 C 126/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. októbra 2015 sp. zn. 2 Co 430/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo 6. mája 2013 č.k. 44 C 126/2011-297 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd rozhodol, že žalovaný: a/ vo vzťahu k zdravotne ťažko postihnutému žalobcovi porušil zásadu rovnakého zaobchádzania, b/ je povinný upustiť od svojho diskriminačného konania a napraviť protiprávny stav pri rozhodovaní o žiadostiach žalobcu o kompenzácie tak, že bude voči nemu postupovať rovnako ako v prípade iných postihnutých žiadateľov, c/ je povinný zaplatiť žalobcovi primerané zadost'učinenie vo výške 20 000 €. Súd prvej inštancie mal výsledkami vykonaného dokazovania preukázané, že žalovaný pri posudzovaní žiadosti žalobcu o kompenzáciu (na kúpu osobného motorového vozidla a na zvýšené výdavky spojené s prevádzkou osobného motorového vozidla) nekonal diskriminačne, spôsobom, ktorý by opodstatňoval uplatnenie práv žalobcu podľa zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon). Dôvodom, pre ktorý žalovaný na podklade záverov posudkového lekára nevyhovel žiadostiam žalobcu, nebolo diskriminačné konanie žalovaného, ale nesplnenie zákonných predpokladov na strane žalobcu. Vzhľadom na záver, že žalobca nebol žalovaným diskriminovaný, neskúmal už súd prvej inštancie, či sú splnené podmienky pre priznanie žalobcom požadovaného primeraného zadost'učinenia v peniazoch, ktoré prichádza do úvahy iba v prípade nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poplatku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 21. októbra 2015 sp. zn. 2 Co 430/2013 napadnutý rozsudok potvrdil (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). V odôvodnení sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého výsledky vykonaného dokazovania nepreukázali, že postupom žalovaného bol žalobca diskriminovaný, a preto nie je dôvod zaoberať sa ďalšími nárokmi uplatnenými žalobcom. Uzavrel, že odvolanie nie je opodstatnené, napadnutý rozsudok spočíva na úplných skutkových zisteniach a ich správnom právnom posúdení a presvedčivo odôvodňuje, prečo nebolo žalobe vyhovené. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Uviedol, že mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) postupom odvolacieho súdu, ktorý vec 21. októbra 2015 prejednal a rozhodol na odvolacom pojednávaní uskutočnenom bez jeho účasti napriek tomu, že vopred ospravedlnil svoju neprítomnosť zlým zdravotným stavom a požiadal o určenie iného termínu pojednávania. Odvolací súd tým porušil § 101 ods. 2 O.s.p. a § 119 ods. 3 O.s.p. a nerešpektoval právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vyjadrený v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 328/2012. I keď žalobca nedoložil svoju žiadosť o odročenie pojednávania lekárskeho potvrdením, odvolací súd nemohol vec prejednať a rozhodnúť v jeho neprítomnosti, ale mal pojednávanie odročiť a umožniť mu, aby žiadosť doplnil. Pokiaľ tak nepostupoval, odňal žalobcovi možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia. K vade rovnakej povahy došlo tým, že odvolací súd úplne ignoroval jeho podanie z 18. júna 2013, ktorým žiadal pripustiť dovolanie. Realizácia jeho procesných oprávnení mu bola znemožnená napokon tým, že odvolací súd nečakane založil svoj rozsudok na právnych záveroch, ktoré nebolo možné predvídať a argumentačne sa im brániť [najmä vo vzťahu k právnomu posúdeniu znakov diskriminačného prístupu konkrétnej zamestnankyne žalovaného, ktorá osobne posudzovala žiadosti žalobcu o kompenzáciu a tiež vo vzťahu k zisteniam skutkovej povahy (napríklad „aktuálnosti lekárskeho nálezov“)]. Podľa názoru žalobcu je rozsudok odvolacieho súdu arbitrárny, nepreskúmateľný a spočívajúci na nesprávnych skutkových a právnych záveroch. Žiadal preto napadnutý rozsudok a tiež ním potvrdený rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Podľa názoru žalovaného, ktorý uviedol vo vyjadrení k dovolaniu, nebola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať. Zdôraznil, že žalobca sa pojednávaní nariadených v tomto konaní pravidelne nezúčastňoval, pričom svoju neprítomnosť buď vôbec nevysvetľoval, alebo vysvetľoval zdravotnými ťažkosťami nepreukázanými lekárskeho potvrdeniami. Odvolací súd konal podľa názoru žalovaného v súlade s § 119 ods. 3 O.s.p. a svoje rozhodnutie založil na úplných skutkových zisteniach a ich správnom právnom posúdení. Z týchto dôvodov žiadal dovolanie zamietnuť.

5. Dovolanie bolo podané 23. decembra 2015. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu.

7.1. Dovolaná podaná do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p.

(napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

7.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

8. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 7.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

9. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu vtedy, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

10. V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky tých rozsudkov uvedených v § 238 O.s.p., proti ktorým bolo dovolanie prípustné.

11. Dovolanie žalobcu by vzhľadom na vyššie uvedené vyvolalo ním sledovaný procesný účinok iba vtedy, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.

11.1. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

11.2. Žalobca tvrdí, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

12. Dovolateľom namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/216; v predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, preto uplatnenie druhej vety tohto stanoviska neprichádza do úvahy. Treba tiež uviesť, že najvyšší súd už v minulosti dospel k záveru, že ak je niektoré rozhodnutie (prípadne) nepreskúmateľné, neznemožňuje sa tým účastníkovi konania uskutočňovanie jemu patriacich procesných oprávnení; účastník vtedy nezostáva „procesne bezbranný“ (viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 1367/2015) a má naďalej plne zachované právo namietat túto nesprávnosť v opravnom prostriedku, pokiaľ je prípustný (porovnaj rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 89/2011, 3 Cdo 145/2012, 3 Cdo 158/2012, 3 Cdo 648/2015, resp. 1 ECdo 10/2014).

13. Obdobne do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

14. K založeniu prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nevedlo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

15. K vyššie uvedenému treba pripomenúť konštatovanie ústavného súdu, že „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

16. Neopodstatnená je námietka žalobcu, v rámci ktorej tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo „nepredvídateľné“ a „neočakávané“. Zo spisu vyplýva, že odvolací súd sa v danom prípade stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie a tiež s ich právnym posúdením, pričom svoje rozhodnutie nezaložil na právnych úvahách a záveroch odlišných od záverov prvoinštančného súdu. Žalobca nemal dôvod „byť zaskočený“ rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré spočívalo na tých istých právnych záveroch, na ktorých spočívalo rozhodnutie prvoinštančného súdu, ktoré bolo potvrdené ako vecne správne. Vzhľadom na to odvolací súd konštatuje, že postup odvolacieho súdu nemal v žalobcom uvažovanom zmysle za následok procesnú vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania nebola podľa skoršej právnej úpravy významná žalobcom namietaná okolnosť, že odvolací súd nevyhovел jeho žiadosti a nepripustil dovolanie, pričom nevysvetlil, prečo tak postupoval.

17.1. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane konštatoval, že účastník konania nemá „procesné oprávnenie domôcť sa vyslovenia prípustnosti dovolania“; nevyslovením prípustnosti dovolania (i keby aj išlo o otázku zásadného právneho významu) nedochádzalo k odňatiu žiadneho procesného oprávnenia (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 296/2012 a 3 Cdo 94/2014).

17.2. Tiež ústavný súd zastával názor, podľa ktorého „zo žiadneho ustanovenia O.s.p. nevyplýva povinnosť odvolacieho súdu vyhovieť požiadavke na pripustenie mimoriadneho opravného prostriedku proti jeho rozhodnutiu z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu; posúdenie prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku z uvedeného dôvodu je na úvahe odvolacieho súdu, pričom táto úvaha nemusí byť zdôvodnená“ (porovnaj II. ÚS 348/08).

18. Dovolateľ namieta, že odvolací súd 21. októbra 2015 vec prejednal a rozhodol napriek tomu, že požiadal o odročenie tohto pojednávania.

18.1. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 pojednávanie bolo možné odročiť len z dôležitých dôvodov (§ 119 ods. 1 O.s.p.). Ak dôvodom na odročenie pojednávania bol zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musel obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považovalo vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania (viď bližšie § 119 ods. 3 O.s.p.).

18.2. Žalobca poukazuje na to, že v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa vyskytli prípady odlišnej

interpretácie § 119 ods. 3 O.s.p. V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 328/2012 najvyšší súd vyslovil názor, že ak účastník požiada o odročenie pojednávania z dôvodu zdravotného stavu, nepriloží ale vyjadrenie ošetrojúceho lekára, ide o podanie vadné, v prípade ktorého sa súd musí pokúsiť o odstránenie vád (a bez toho nemôže vec prejednať, lebo inak by jeho postup mal za následok odňatie možnosti pred súdom konať). Ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu spočívali ale na inom výklade tohto ustanovenia.

18.3. V záujme zjednotenia rozhodovacej praxe bolo v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) publikované ako judikát R 132/2014 rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 130/2012 akcentujúce to, že § 119 ods. 3 O.s.p. bol do procesného kódexu zaradený za účelom zabezpečenia plynulosti konania a zamedzenia obštrukcií účastníkov (strán) vyhýbaním sa účasti na pojednávaní a ospravedlňovaním ich neúčasti zdravotnými dôvodmi. Uvedené rozhodnutie spočíva na názore, že zdravotný stav účastníka je dôvodom na odročenie pojednávania len v prípade, že účastník nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania, pričom uvedené musí vyplývať z vyjadrenia ošetrojúceho lekára. O dôvod na odročenie pojednávania podľa tohto ustanovenia ide teda iba vtedy, keď (už) v čase rozhodovania súdu je žiadosť o odročenie pojednávania doložená vyjadrením lekára o tom, že žiadajúci účastník sa z relevantných zdravotných dôvodov nemôže zúčastniť pojednávania.

18.4. Treba pripomenúť, že osobitný proces, výsledkom ktorého je prijatie niektorého judikátu kolégiom najvyššieho súdu a jeho publikovanie v Zbierke priznáva publikovanému rozhodnutiu osobitný význam. Výklad, ktorý sa podáva v publikovanom judikáte, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom). Judikát R 132/2014 má tieto atribúty.

18.5. Nemožno prehliadať podstatný rozdiel medzi rozhodnutím nepublikovaným v Zbierke (ďalej len „nepublikované rozhodnutie“) a rozhodnutím, ktoré bolo na podklade zákonom určenej procedúry navrhovania a schvaľovania osobitným orgánom najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke. Pokiaľ nepublikované rozhodnutie najvyššieho súdu vyjadruje názor členov senátu (resp. väčšiny členov senátu) najvyššieho súdu v individuálne ním prejednávanej veci, názor vyjadrený v rozhodnutí publikovanom v Zbierke predstavuje zovšeobecňujúci názor (relevantnej väčšiny) členov kolégia najvyššieho súdu, ktoré vždy tvorí viacero senátov.

18.6. O „prekonaní“ (relevantnom zavŕšení procesu odklonenia sa od) názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí (stanovisku) možno hovoriť iba vtedy, ak je toto „prekonanie“ výsledkom v zákone predpísaného postupu najvyššieho súdu (v súvislosti s tým viď § 48 CSP a tiež § 21 ods. 3 písm. a/ a b/ a § 22 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

19. Rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (viď nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2014).

19.1. Aj v rozhodovacej praxi senátov najvyššieho súdu môže byť niekedy riešenie interpretačných a aplikačných problémov (odstraňovanie nejednotností) spojené s kratším alebo dlhším procesom postupného zjednocovania názorov, v počiatkových fázach ktorého nie je vylúčená možnosť výskytu rozhodnutí spočívajúcich na odlišných alebo až protichodných názoroch.

19.2. Právny poriadok Slovenskej republiky predvídal aj pred 1. júlom 2016 možnosť existencie rozdielných právnych názorov súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach a upravoval procedúru, prostriedky a nástroje, ktoré majú zabezpečiť koherentnosť judikatúry (k tomu viď napríklad ustanovenie § 22 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Tento mechanizmus spočíval (a aj v súčasnosti spočíva) v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

19.3. S účinnosťou od 1. júla 2016 bol do právneho poriadku Slovenskej republiky zaradený ďalší inštitút, účelom ktorého je zjednocovanie rozhodovania senátmi najvyššieho súdu. V zmysle § 48 ods. 1 CSP platí, že ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnomu názoru, ktorý je

odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor.

20. Postúpenie veci veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 CSP nie je na voľnej úvahe trojčlenného senátu. Na druhej strane to ale neznamená, že trojčlenný senát musí postúpiť vec veľkému senátu najvyššieho súdu pri každom nestotožnení sa s názorom vyjadreným už skôr v inom rozhodnutí niektorého trojčlenného senátu. I keď by doslovné znenie tohto ustanovenia mohlo zvädzať a viesť k záveru, že postúpenie veci veľkému senátu je v takom prípade bezpodmienečnou povinnosťou trojčlenného senátu (viď slovo „postúpi“, teda nie „môže postúpiť“), nie je to tak.

21. Bolo by bezpochyby v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy danej v § 48 ods. 1 CSP, pokiaľ by každá (minulá) aplikačná alebo interpretačná nejednotnosť, ktorá sa v rozhodovaní senátov najvyššieho súdu vyskytla pred 1. júlom 2016, bola však do tohto dňa úspešne prekonaná postupmi a mechanizmami vyplývajúcimi z vtedajšieho právneho poriadku (napríklad publikovaním judikátu alebo stanoviska), musela „nanovo“ viesť k procesu, ktorý predpokladá uplatnenie mechanizmov a postupov v zmysle tohto ustanovenia a je zavŕšený rozhodnutím veľkého senátu.

21.1. Právnu úpravou, ktorá je obsiahnutá v § 48 ods. 1 CSP, sa sledoval cieľ pokryť v praxi prípady, v ktorých (trojčlenný) senát najvyššieho súdu dospeje k záveru, že „je“ dôvod na zmenu (na odklonenie sa od konštantnej línie rozhodovania). Senát, ktorý dospeje k tomuto záveru, je povinný postúpiť vec veľkému senátu.

21.2. Účelom tohto ustanovenia bezpochyby nie je, aby bola veľkým senátom posudzovaná správnosť názoru trojčlenného senátu, podľa ktorého „nie je“ dôvod na zmenu doterajších právnych náhľadov a rozhodovacej praxe ustálenej v minulosti prijatím judikátu (alebo stanoviska) publikovaného v Zbierke. Senát, ktorý zastáva názor o nedostatku dôvodov na zmenu judikatúry publikovanej v Zbierke, nie je povinný postúpiť vec veľkému senátu.

21.3. Samozrejme, pokiaľ ešte v určitej právnej otázke nedošlo k zjednoteniu alebo zovšeobecneniu rozhodovacej praxe najvyššieho súdu prijatím (publikovaním) stanoviska alebo judikátu, prípadne ešte nebolo vydané rozhodnutie veľkého senátu, má povinnosť postúpiť vec veľkému senátu ten trojčlenný senát najvyššieho súdu, ktorý sa názorovo odkláňa od skoršieho (nepublikovaného) rozhodnutia iného senátu najvyššieho súdu.

22. Ak teda trojčlenný senát zistí, že iný senát zaujal v určitej otázke odlišný názor, ktorý vec prejednávajúci senát nezdieľa, má dve možnosti: I. buď sa stotožní so starším právnym názorom (už ustáleným v praxi na základe publikovaného judikátu, stanoviska alebo na základe rozhodnutia veľkého senátu) a svoje rozhodnutie založí na tomto názore, alebo II. vec postúpi veľkému senátu.

23. Senát najvyššieho súdu, ktorý koná v danej veci, sa stotožňuje so závermi vyjadrenými v judikáte R 132/2014; vzhľadom na to nepostúpil vec veľkému senátu. K záverom, na ktorých spočíva uvedený judikát, dodáva, že účel zákona sledovaný ustanovením § 119 ods. 3 O.s.p. by sa v praxi nedosiahol, pokiaľ by za nevyhnutný dôvod na odročenie pojednávania (resp. dôvod, pre ktorý nemožno vec prejednať a rozhodnúť v neprítomnosti účastníka), bola považovaná aj lekárske nedoložená žiadosť o odročenie pojednávania (k tomu viď rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 3 Cdo 399/2013, 4 Cdo 314/2013, 5 Cdo 169/2013 a 7 Cdo 574/2013).

24. Z dôvodov vyššie uvedených dospel najvyšší súd k záveru, že žalobcom podané dovolanie (ktoré bolo podľa právneho poriadku účinného v čase jeho podania procesne neprípustné) nevyvolalo účinnok, ktorý by najvyššiemu súdu po 1. júli 2016 umožnil uskutočniť meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

25. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.